

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2024 r.

Pozycja 82

POSTANOWIENIE

z dnia 16 lutego 2023 r.

Sygn. akt Ts 80/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.M. w sprawie zgodności:

§ 2 pkt 1, § 4 ust. 1-2 oraz § 8-21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 4 kwietnia 2022 r. (data nadania) radca prawny A.M. (dalej: skarżący), działając w imieniu własnym, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, na tle następującej sprawy.

Sąd Rejonowy w P. I Wydział Cywilny wyrokiem z 22 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) w sprawie z powództwa Miasta P. przeciwko A.P. (dalej: pozwana), reprezentowanej przez skarżącą jako jej pełnomocnika z urzędu, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11 103,03 zł powiększoną o stosowne odsetki, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2 648 zł tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez skarżącą oraz przyznał skarżącej wynagrodzenie w kwocie 1 170 zł brutto i nakazał ich wypłatę ze środków Skarbu Państwa.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. Wydział II Cywilny Odwoławczy z 22 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) oddalono apelację obu stron (pkt 1) i orzeczono o kosztach postępowania w ten sposób, że przyznano skarżącej kwotę „14760” zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu na skutek apelacji pozwanej (pkt 2), zasądzono od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1 800 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu na skutek apelacji powoda (pkt 3) oraz nie obciążono pozwanej obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego

powoda w postępowaniu na skutek apelacji pozwanej (pkt 4). Wyrok ten został przez skarżącą wskazany jako ostateczne rozstrzygnięcie, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393).

Sąd Okręgowy w P. Wydział II Cywilny Odwoławczy postanowieniem z 2 marca 2022 r. (sygn. akt [...]) sprostował oczywistą omyłkę pisarską punktu drugiego sentencji wyroku z 22 grudnia 2021 r. w ten sposób, że w miejsce kwoty „14760 zł” postanowił wpisać kwotę 1 476 zł, zaś postanowieniem z 11 marca 2022 r. (sygn. akt [...]) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył zasądzoną w punkcie 2 i 3 wyroku kwotę wynagrodzenia do kwoty po 2 214 zł brutto oraz przyznał od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwotę 1 107 zł brutto z tytułu pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu zażaleniowym.

2. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 2 czerwca 2022 r. wezwał skarżącą do jednoznacznego wskazania ostatecznego orzeczenia, w rozumieniu art. 79 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami) oraz doręczenia poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii: a) legitymacji służbowej (wraz z czterema kopiami), b) koperty, w której doręczony został wyrok Sądu Okręgowego w P. z 22 grudnia 2021 r.; 3) doręczenie kompletnych odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem: a) wyroków z uzasadnieniami: Sądu Rejonowego w P. z 22 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z czterema kopiami i Sądu Okręgowego w P. z 22 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z potwierdzeniem doręczenia, b) postanowień, wraz z uzasadnieniami Sądu Okręgowego w P. z 2 marca 2022 r. (sygn. akt [...]) i 11 marca 2022 r. (sygn. akt [...]). Pismem z 14 czerwca 2016 r. (data nadania) skarżąca ustosunkowała się do otrzymanego zarządzenia.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 29 listopada 2022 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, przez: 1) poinformowanie, czy od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 22 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia; 2) udokumentowanie daty doręczenia postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 11 marca 2022 r. wraz z uzasadnieniem (sygn. akt [...]), a także poinformowanie, czy wniesiono od niego nadzwyczajny środek zaskarżenia; 3) określenie sposobu naruszenia wolności lub praw skarżącej, wynikających ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji w sprawie, w związku z którą skarga konstytucyjna została złożona; 4) uzasadnienie niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi w skardze konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Pismem z 12 grudnia 2022 r. (data nadania) skarżąca ustosunkowała się do tego zarządzenia.

4. Kwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła, że stanowiąc podstawę wyroku Sądu Okręgowego w P. z 22 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]), doprowadziły do naruszenia jej konstytucyjnych wolności lub praw, gdyż przewidują stawki należne pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu w wysokości niższej niż przepisy normujące wysokość stawek przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 265) dotyczących opłat za czynności radców prawnych ustanawianych z wyboru.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Z tego względu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przewiduje, że skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone. Skarga konstytucyjna jako środek prawny inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym ma zatem charakter abstrakcyjno-konkretny, gdyż jej wniesienie wymaga wykazania naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrakcyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. wyrok pełnego składu TK z 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93).

Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, oceniając sposób naruszenia wskazany w skardze konstytucyjnej, związany jest zarówno zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK), jak i treścią załączonych do skargi konstytucyjnej orzeczeń (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK). Z mocy art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, spoczywa na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115).

Skarżąca zakwestionowała konstytucyjność przepisów dotyczących opłat za czynności radców prawnych ustanowionych z urzędu. Zdaniem skarżącej przepisy te stanowiły podstawę wyroku Sądu Okręgowego w P. z 22 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]). Wyrok ten został przez skarżącą wskazany w skardze konstytucyjnej jako ostateczne rozstrzygnięcie, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Jednak zawarte w nim rozstrzygnięcie o kosztach, z wydaniem którego skarżąca utożsamia wskazane w skardze naruszenie jej konstytucyjnych wolności lub praw, nie zyskało – na gruncie niniejszej sprawy – waloru ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. W konsekwencji wniesionego przez skarżącą zażalenia, zostało ono bowiem zmienione postanowieniem Sądu Okręgowego w P. Wydział II Cywilny Odwoławczy z 11 marca 2022 r. (sygn. akt [...]). Okoliczność ta stanowi ujemną przesłankę procesową w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej, która stanowiąc w istocie zarzut przeciw prawu jest *ultima ratio* – ostatnią szansą dochodzenia konstytucyjnych wolności lub praw (zob. postanowienia TK z: 3 lipca 2007 r., sygn. SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83; 22 lipca 2014 r., sygn. SK 28/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 87; 6 lipca 2016 r., sygn. SK 27/15, OTK ZU A/2016, poz. 55 oraz wskazane tam orzecznictwo, a także wydane w ramach rozpoznania wstępnego postanowienia TK z: 12 września 2018 r., sygn. Ts 177/17, OTK ZU B/2019, poz. 102; 23 maja 2019 r., sygn. Ts 17/19, OTK ZU B/2020, poz. 65; 6 września 2019 r., sygn. Ts 93/19, OTK ZU B/2020, poz. 22).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.